

Busstrafiken i Sorunda

(Backspegeln nr 4, ©copyright Mauritz Henriksson 1999)

T-Ford, troligtvis en av de första vagnarna som Folke Selin körde med från Hemfosa via Sorunda till Porthus.
Foto okänt årtal och fotograf, ur Runar Alvesäters samlingar.

I början på 1920-talet började man köra med fordon som var avsedda för personbefordran. Lite här och var ute i landet dök det upp busslinjer. Fordonen som användes var av olika fabrikat, och med rätt skiftande formgivning. Tills vidare kommer jag inte att ägna mig åt själva bussarna, utan mer åt trafiken och dess utveckling.

I Sorunda socken gick en av de tidiga busslinjerna. Det var Hemfosa Gård, som förmodligen på uppdrag av Nynäsbanan, körde mellan Hemfosa järnvägsstation och Porthus.

För er som inte är så hemma i Sorunda, ligger Porthus vid vägskälet där man kan välja mellan att åka till Södertälje, Ösmo eller ut till Lisön.

Trots att det var glest mellan turerna, hade man två stycken Fordbussar till sitt förfogande. Någon exakt linjebeskrivning har jag inte, men man kan väl anta att dom körde från Hemfosa mot Västerby, sedan Sorundavägen till Spångbro och sedan fram till Porthus. Det är således lika med 848:ans linjesträckning i dag, förutom sträckan Hemfosa-Västerby

I november 1925 skrevs ett kontrakt mellan Folke Selin och Nynäsbanan om fortsatt trafik på denna sträcka, i vilken Folke åtog sig att utföra person-, post- och godsbefordran. Nu tillkom också lastbilar i vagnparken, som ägdes av Nynäsbanan.

Året 1926 startades en reguljär busslinje mellan Ösmo stn och Spångbro. Spångbro är vägskälet nedanför Sorunda kyrka.

Förmodligen övergavs Hemfosa som utgångsstation. För i en tidtabell från 1928 kan man läsa att bussarna gick med två turer i vardera riktningen på sträckorna Ösmo-Sorunda resp. Segersång-Sorunda. I denna tidtabell nämns inte Hemfosa.

Ena turen på morgonen gick hela sträckan Segersång-Ösmo. Körtiden var en timme och tio minuter. Priset på den tiden var 1 kr och 25 öre för hela sträckan eller 75 öre från någon av stationerna till Sorunda Poststation.

I början av trettioalet började Nynäsbanan att öppna fler busslinjer med anknytning till järnvägen. Först ut var sträckan Tungelsta-Söderby Brygga, med en buss som allmänt kallades för kaninen, för den skuttade fram på vägen. 1932 tillkom linjen Ösmo-Hammersta-Söderby Brygga-Västerhaninge Station. Den motsvaras än i dag av linje 847. Bortsett från att 847:an inte går ner till bryggan.

1933 öppnades busslinje Nynäshamn-Ösmo-Spångbro och till Lisön.

1935 fick Torö busstrafik från Nynäshamn via Älgviken

1938 började man köra buss mellan Nynäshamn och Tungelsta, men tyvärr vet jag inte vilken väg den bussen gick.

Den kan ha gått Nynäsvägen men kan också ha gått via Sorundavägen.

Den 20 juli 1944 registrerades Trafik AB Stockholm-Nynäshamn, TSN, som dock ägdes av Nynäsbanan.

Stora Vika fick sin första busslinje 1946. Den linjen utgick från Ösmo Station och kördes vägen över Lyngsta, Sjövik och Fagerbjörk. Den vägen är ingen autostrada idag och var förmodligen ingen höjrdare att köra på fyrtioalet heller.

Ford TT, 11 platser. Bakhjulen bytta till mindre dimension. Erik Pierre vid första bussen mellan Ösmo och Sorunda.
Okänd fotograf. Ur Runar Alvesäters samlingar.

1947 öppnade TSN en linje från Söderby Brygga in till Stockholm. Varför just Söderby Brygga? Jo kommunikationerna med Muskö gick via den bryggan. Båttrafiken till och från Muskö skall jag berätta om i ett senare nr av "I Backspegeln".

Samma år, 1947, började man också att köra den linje som idag heter 783, mellan Nynäshamn och Södertälje. Men den delades mellan TSN och Södertälje Omnibussbolag, på så sätt att TSN körde sträckan Nynäs-Spångbro och Södertälje Omnibuss körde Spångbro-Södertälje. Passagerarna fick vackert byta vagn vid Spångbro.

Förutom dessa linjer i Sorunda-Nynäshamnstrakterna köpte Nynäsbanan in en linje mellan Västerhaninge och Årsta Havsbad. Detta gjordes redan 1932 men den skall jag berätta mer om när jag redogör för busstrafik i Haninge.

SJ köpte Trafik AB Sthlm-Nynäs 1957 och då ingick tjugofem stycken bussar i köpet. 1964 fick alla dessa linjer ett tresiffrigt linjenummer, som blev 700-serien, eftersom de var underställda Huddingeagaraget.

Storstockholms Lokaltrafik, SL, övertog all trafik 1969, och hela området fick då, tillsammans med Haninge och Tyresö, linjenummer i 800-serien.

SNABBÖVERSIKT

Början av 20-talet,
Hemfosa - Västerby - Porthus

1925 kontrakt mellan Folke Selin och Nynäsbanan
1926 Ösmo Station blev knutpunkt för busstrafik

Början av 30-talet
Tungelsta-Söderby Brygga, Västerhaninge Station – Årsta Havsbad

1932 Ösmo - Hammersta - Söderby Brygga - Västerhaninge
1933 Nynäshamn- ösmo- Spångbro- Lisön
1935 Nynäshamn- Älgviken- Torö
1938 Nynäshamn- Tungelsta
1944 Registreras Trafik AB Stockholm-Nynäs
1946 Ösmo- Stora Vika
1947 Söderby Brygga- Stockholm
Nynäshamn- Södertälje
1957 köper SJ upp TSN
1964 fick bussarna 700-nummer
1969 blev alltihop SL, och därefter 800-nummer

